

Logopedie bij Parkinson, meer dan spraak alleen!

Marije Hofs – van Kats
Charlotte van Roij

Logopedisten Zorgpartners Midden-Holland

Parkinsoncafé Reeuwijk 9 november 2026

ParkinsonNet
Zorg voor Parkinson

Zorgpartners
Midden-Holland

Inhoud

- Spreken (dysartrie)
- Taal
- Slikken
- Speekselverlies

Zorgpartners
Midden-Holland

Spreken - Dysartrie

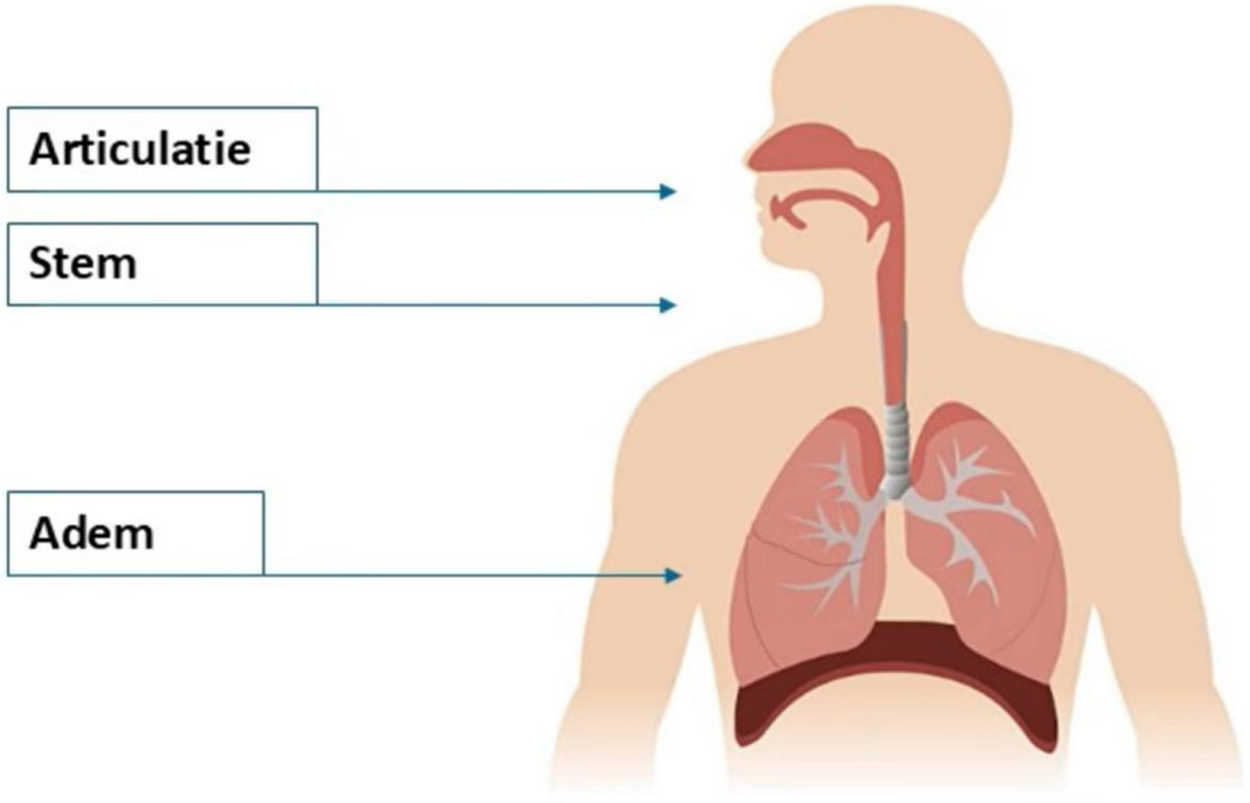
Zorgpartners
Midden-Holland

Stelling

- Iemand met Parkinson spreekt onduidelijker omdat zijn/haar spieren slapper worden

- Niet waar

Zorgpartners Midden-Holland

Zorgpartners
Midden-Holland

Dysartrie

- 75-90% van de mensen met Parkinson krijgt te maken met dysartrie
- Parkinson maakt de bewegingen kleiner, dus ook de spraakbewegingen
- Maskergelaat

Kenmerken van dysartrie bij Parkinson

- Verminderd ademvolume en verminderde ademsteun
- Hypofonie: zachte stem, hese stem, hoge stem
- Verminderde articulatie: binnensmonds spreken (mompelen)
- Monotonie en monodynamiek
- Start- en stopproblemen: blokkades/freezing, versnellen of klank- en woordherhalingen

- Verminderde zelfmonitoring

Zorgpartners Midden-Holland

Behandeling
Pitch limiting voice treatment (PLVT)

Behandelvoorwaarden:

- Stemkwaliteit is voldoende te stimuleren
- Voldoende intrinsieke motivatie
- Cognitief voldoende in staat om de nieuwe techniek te leren
- Voldoende energie om intensief te oefenen

Zorgpartners
Midden-Holland

Stelling

- Eén keer per week logopedie is niet voldoende

- Waar

Zorgpartners
Midden-Holland

Behandeling

- Voorwaarden creëren voor optimaal spreken: losmaken lichaam
- Spreken met meer intensiteit: **Luid & Laag!**

Intensieve therapie:

- 3 keer per week, 6 weken
- Dagelijks thuis (met co-therapeut) oefenen, ook na afronding van de therapie
- Het kost veel tijd en training om de de nieuwe manier van spreken eigen te maken

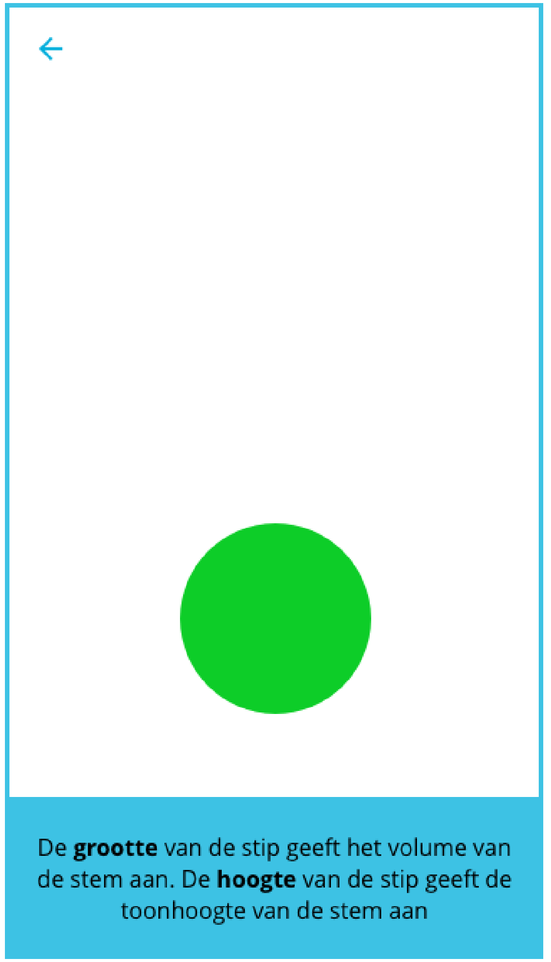
Zorgpartners Midden-Holland

PLVT light

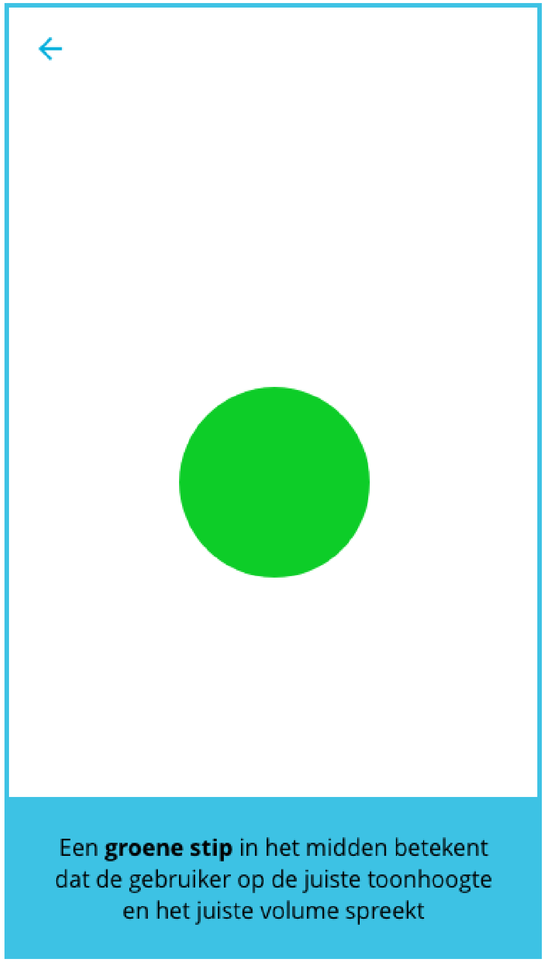
- Minder intensief
- Minder resultaat
- Afhankelijk van co-therapeut

Zorgpartners
Midden-Holland

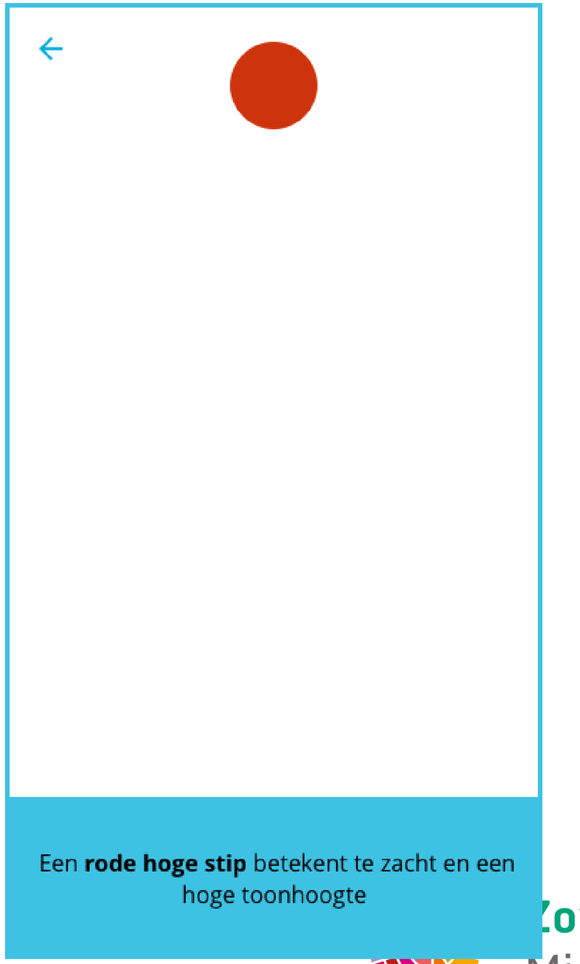
PLVT app

De **grootte** van de stip geeft het volume van de stem aan. De **hoogte** van de stip geeft de toonhoogte van de stem aan

Een **groene stip** in het midden betekent dat de gebruiker op de juiste toonhoogte en het juiste volume spreekt

Een **rode hoge stip** betekent te zacht en een hoge toonhoogte

Zorgpartners Midden-Holland

Problemen met taal

- Woordvindproblemen
- Problemen met taalbegrip
- Vertraagde informatieverwerking

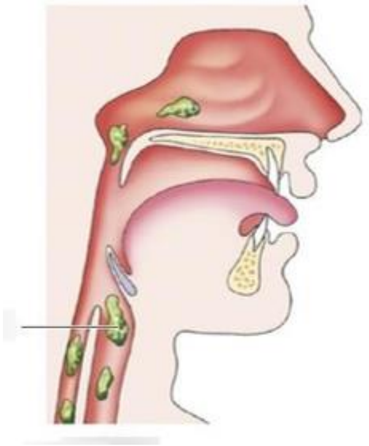
- Diagnostiek
- Advies

Zorgpartners
Midden-Holland

(Ver)slikken - Dysfagie

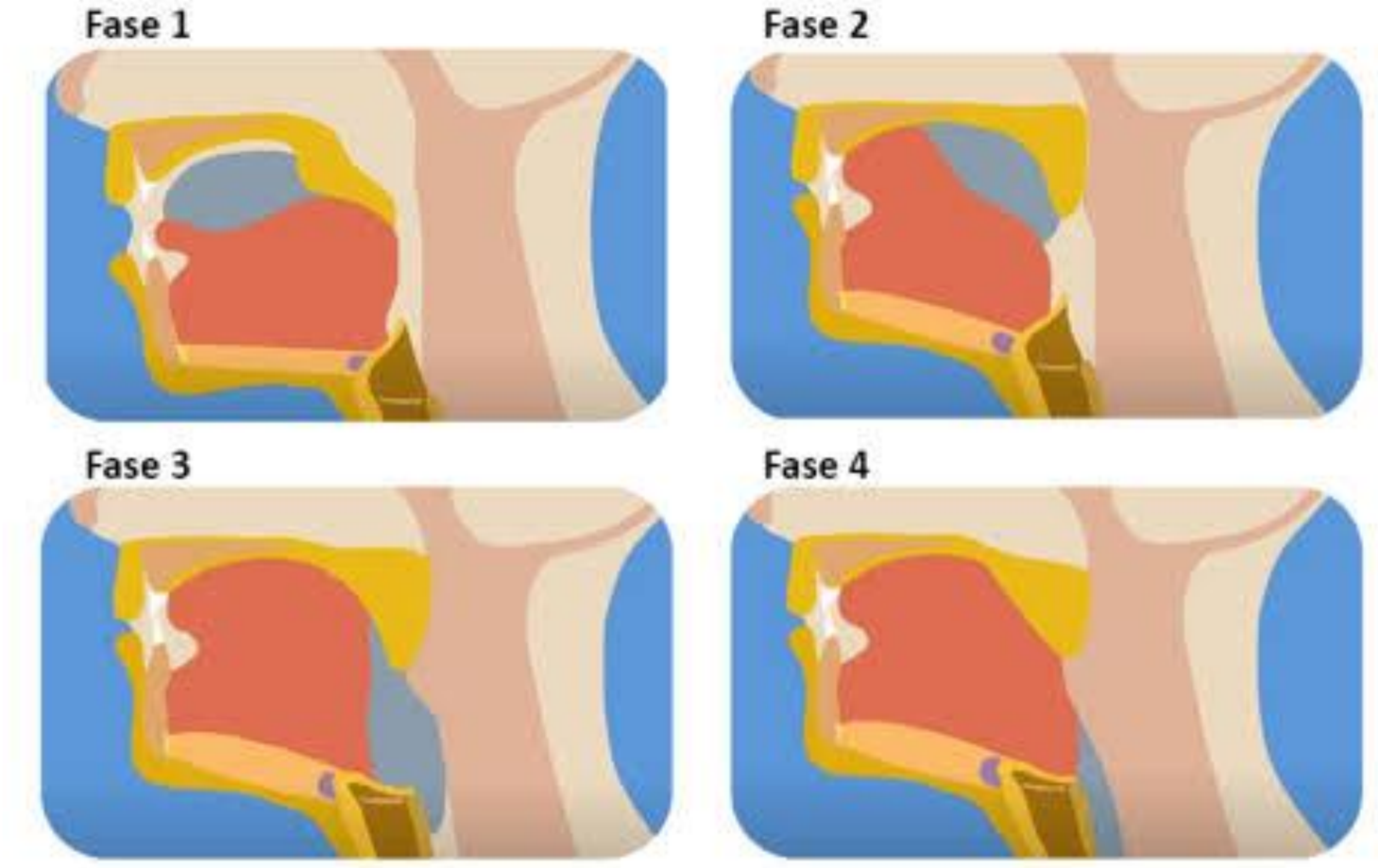
- Eten of drinken komt in de luchtpijp terecht of op de stembanden

Zorgpartners
Midden-Holland

Hoe werkt slikken?

Zorgpartners
Midden-Holland

Hoe herken je slikproblemen?

Schakel een logopedist in als je één of meerdere signalen herkent. Ook bij twijfel!

KOKHALZEN, HOESTEN OF VERSLIKKEN

VERMOEIDHEID RONDOM MAALTIJD

VERANDERDE STEM OF ADEMHALING

ETEN DUURT OPVALLEND LANGER/KORTER

ADEMHALINGS-PROBLEMEN

TERUGKERENDE LONGONTSTEKING

VOORKEUR VOOR ÉÉN SOORT ETEN/DRINKEN

ONVERWACHT GEWICHTSVERLIES

GEDRAGSPROBLEMEN RONDOM ETEN/DRINKEN

ZICHTBAAR MOEITE MET KAUWEN

VERANDERDE MIMIEK OF PUPILLEN

RISICOVOL EETGEDRAG

ETEN WEIGEREN

FREQUENT KEELSCHRAPEN

KOKHALZEN OF VERSLIKKEN BUITEN ETEN OM

Bekijk de Richtlijn Slikproblemen op
www.richtlijnenlangdurigezorg.nl

SKLZ Stichting Kwaliteitsimpuls Langdurige Zorg

DESIGN DOOR **STUDIO GRYPHIRE**

Zorgpartners Midden-Holland

Gevolgen van verslikken

- Minder plezier in eten en drinken
- Schaamte
- Gewichtsverlies (ondervoeding)
- Aspiratiepneumonie (longontsteking)
- Verstikking

Zorgpartners
Midden-Holland

De invloed van Parkinson op verslikken

- Dubbeltaken
- Houding
- Traag eten

Zorgpartners
Midden-Holland

Slikonderzoek

- Observatie in de spontane situatie
- Eigen omgeving
- Watersliktest

Zorgpartners
Midden-Holland

Stelling

- Bij veel knoeien is een tuitbeker aan te raden
- Niet waar

Zorgpartners
Midden-Holland

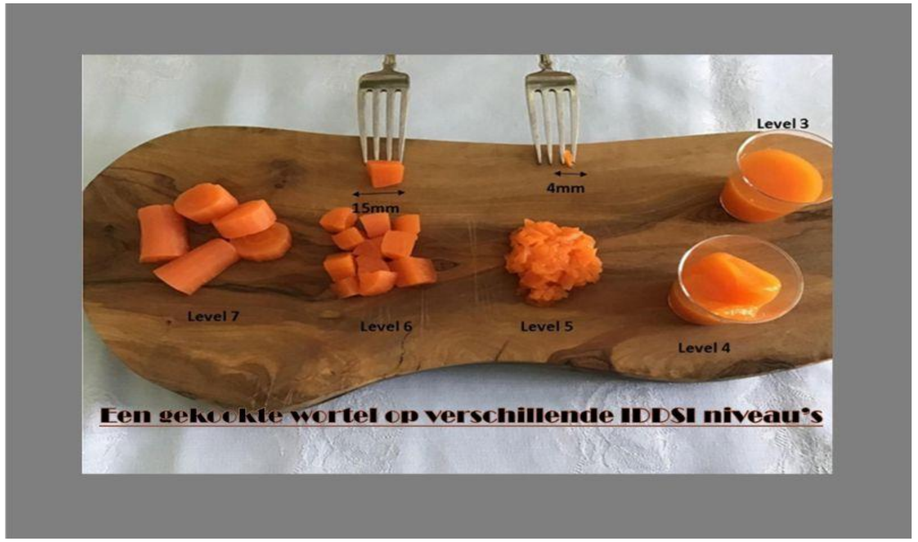
Behandeling

- Uitleg over slikken
- Advies: o.a. houding, dubbeltaken
- Aanpassen van consistenties

Zorgpartners
Midden-Holland

Aanpassing consistenties

- Wanneer voeding aanpassen
- Wanneer verdikken van dranken

Speekselbeheersing

Zorgpartners
Midden-Holland

Stelling

- Mensen met Parkinson maken evenveel speeksel aan als iedereen

- Waar

Zorgpartners
Midden-Holland

Oorzaken speekselverlies

- Afname automatisch slikken

- Mondsluiting
- Alertheid in slikken
- Lichaams- en hoofdhouding
- Dubbeltaken

Zorgpartners
Midden-Holland

Stelling

- Medicatie is de enige behandelmogelijkheid bij speekselverlies

- Niet waar

Zorgpartners
Midden-Holland

Behandeling

- Bewustwording
- Actief slikken trainen (tijdens spreken, bij opstaan, bij dubbeltaken)
- Mondsluiting
- Houdingscorrectie
- Cues

Zorgpartners
Midden-Holland

Als logopedie onvoldoende effect heeft

- Medicatie (bijwerkingen)
- Botuline injecties (tijdelijk)

- Wisselende ervaringen

Zorgpartners
Midden-Holland

Afronding

- Spreken
- Taal
- Slikken
- Speekselbeheersing

Zorgpartners
Midden-Holland

Take home message

Problemen worden veroorzaakt door Parkinson maar ook negatief beïnvloedt door problemen met

- aandacht
- geheugen
- concentratie

Deze hebben ook invloed op de behandelresultaten.

Zorgpartners
Midden-Holland

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!

Zorgpartners
Midden-Holland